

อนุสรณ์

เปิดพิพิธภัณฑ์ที่จังหวัดเพชรบุรี

AC

158

๑369

ณ วัดมหาธาตุวรวิหาร

อ. เมือง จ. เพชรบุรี

18 เมษายน 2516

กรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑที่เพชรบุรี

1. เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุวรวิหาร	เป็นประธานกรรมการ
2. ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี	เป็นรองประธานกรรมการ
3. ครูใหญ่โรงเรียนสุวรรณรังษฤษฎ์วิทยาลัย	เป็นกรรมการ
4. ร.อ. ชาญ ชาญใช้จักร ร.น.	เป็นกรรมการ
5. นายสมพันธ์ สุขวงศ์	เป็นกรรมการ
6. นายเกรียง กาญจนสวัสดิ์	เป็นกรรมการ
7. นายทวน สิงห์ประเสริฐ	เป็นกรรมการ
8. นางทองพูน บุญวานิช	เป็นกรรมการ
9. นายบุญมาก กองทรัพย์	เป็นกรรมการและเลขานุการ

คำสั่งจังหวัดเพชรบุรีที่ 275/2514

ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2514

อนุสรณ์

เปิดพิพิธภัณฑ์จังหวัดเพชรบุรี

ณ วัดมหาธาตุวรวิหาร

13 เมษายน 2515

ได้รับบริจาคเรื่องในฉบับ

- ปฏิสัมพันธ์ ของพระครูศรีวชิรกิจ
- พิพิธภัณฑ์สถาน
- ตึกยูนเบญจวนิช และพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี
- ความรู้เรื่องพระพุทธรูป
- การดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

ภาพปกหน้า ตึกยูนเบญจวนิช พิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

ภาพปกหลัง ตู้พระ ตู้ถ้วยชาม ในพิพิธภัณฑ์-
เพชรบุรี

เพื่อนตายรายแรก

ผู้มึนคณ	บุญฤทธิ์	เป็นมิตรแน่
คือพ่อแม่	แม่นัก	รักลูยั้ง
เป็นเพื่อนตาย	รายแรก	ช่างแปลกจริง
ไม่ซังซิง	ลกตน	จนวายปราณ
มี ^ะ ทั้งห้าม	ทั้ง ^ะ ทวง	ทั้ง ^ะ ห่วงนัก
มี ^ะ ทั้งรัก	ทั้ง ^ะ หลง	ทั้ง ^ะ สงสาร
พ่อเหมือนเกาะ	แม่เหมือนแก่ง	แหล่งลำธาร
เป็นวิมาน	เมืองมนุษย์	ของบุตรเอย

ช. อีสตรานนท์

เลขทะเบียน.....06883.....

เลขหมู่
ชื่อ. Ac
158

0369

ปฏิสนธิฐาน

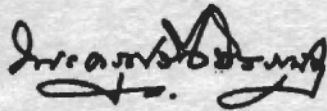
โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่มีอยู่บนผืนแผ่นดินไทย ชาวไทยที่มีความปรารถนาดีต่อประเทศชาติของตน ไ้พยายามสร้างสรรค์รักษาระวังป้องกันมิให้แตกหัก ชำรุดทรุดโทรม ด้วยจิตใจรักในศิลปะนั้นๆ ถ้ายังเป็นฝีมือช่างไทยโบราณสร้างไว้ด้วยแล้ว เราก็ยังมีความภูมิใจในความสามารถของบรรพบุรุษของเรา แลเห็นภาพของท่านกำลังประวิญญูศิลปปะชั้นนั้นๆ ด้วยความประณีตบรรจง ด้วยจิตใจที่เยือกเย็นและบริสุทธิ์ของท่าน ท่านมิได้คำนึงว่าจะไ้ราคาค่างวคสักเท่าไร ขอให้ไ้สร้างผลงานไว้เป็นสมบัติของโลกก็ชื่นใจ เราซาบซึ้งในน้ำใจของท่านผู้สร้างผู้รักษาจนสมบัติอันมีค่าได้ตกทอดมาถึงพวกเรา แม้ศิลปะของต่างชาติที่ตกทอดมาถึงแผ่นดินไทย เราก็เก็บรักษาด้วยความระลึกถึงความสัมพันธ์อันมีต่อกัน มอง

วัฒนธรรมของชนชาตินั้น ในยุคสมัยนั้น ๆ ด้วย
ความสนใจ และเราก็รักษาสิ่งนั้น ๆ ไว้ด้วยความรัก
ใคร่หวงแหนเพื่อให้เป็นสมบัติของชาติ

อันศิลปะวัตถุเป็นอาหารตา อาหารใจ แลดูเท่าไร
ชื่นชมเท่าไร ก็ไม่รู้จักหมกมุ่น ยิ่งคุณมากคน ยิ่ง
จินตนามากคน ก็ยิ่งได้ประโยชน์ และทำให้รู้สึกชอบ
คุณผู้สร้างผู้รักษา ผู้มีใจเอื้อเพื่อให้ได้ดูได้ชม ชื่อ
เสียงเกียรติคุณ ของผู้สร้างผู้รักษาให้ชมยิ่ง ฟุ้งขจร
ไปทุกทิศานุทิศ

พวกเราจึงจัดแหล่งรวมศิลปะวัตถุไว้เป็นศูนย์กลาง
เพื่อเป็นแหล่งบุญกุศลของผู้เห็น ประโยชน์ส่วนรวม
และมีน้ำใจที่ต่อชาติศาสนา และเพื่อเป็นสถานที่รับ
ประทานอาหารตา อาหารใจ แก่สุภาพชนทั่วไป
แหล่งนั้น คือ พิพิธภัณฑ์เพชรวรรดิ

ขอต้อนรับทุก ๆ ท่านที่มาร่วมงานเปิดพิพิธภัณฑ์
ภัณฑ์เพชรบุรี ด้วยความเต็มใจ และขอขอบคุณที่
ท่านให้เกียรติและมาเป็นแรงใจ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ประธานกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

วัดมหาธาตุวรวิหาร เพชรบุรี

๕ เมษายน ๒๕๓๕

พิพิธภัณฑสถาน

วัดมหาธาตุวรวิหาร เพชรบุรี

พิพิธภัณฑสถานที่มีของเก่า
เลือกอันเหล่าโบราณอันล้ำค่า
มาตั้งไว้ให้ชมรมนิยา
และศึกษาประวัติศาสตร์ของชาติไทย
โดยเบ็ดเสร็จเพชรบุรีนี้มีมาก
ภูมิภาคเก่าแก่แต่สมัย-
ทวาระวดีศรีวิชัย
ลพบุรีขอมเป็นใหญ่ในแหลมทอง
ได้สร้างเมืองเพชรบุรีมีหลักฐาน
เป็นพยานอยู่ยังสิ่งทั้งสอง
กำแพงแลงเทวาลัยไว้จำลอง
พระปรางค์ของขอมสร้างแต่ปางบรรพ์

ต่อเชียงแสน ลุโขทัย สมัยพระ

หล่อโลหะ ลัมภุทธิ วิจิตรสรรพ
ซึ่งปรากฏ งดงาม อยู่ครามครัน
จนถึงขั้น อุตถยา ราชธานี

สร้างพระพุทธรูป ชินราช พิษณุโลก
งามวิโมกข์ มลทิน พระชินศรี
กรุงรัตน โกสินทร์ ธนบุรี
รวมกันมี เจ็ดสมัย พระไทยเรา

ในอินเดีย สร้างพระ คันธาราชกูร์
ประวัติศาสตร์ ก่อนไทย สมัยเก่า
ซึ่งได้จาก ศาสนา มากกว่าเดา
ไปตามเค้า คาคคะเน เวลากาล

อีกเครื่องใช้ ทุกอย่าง ต่างสมัย
รักษาไว้ เพื่อการ สันนิษฐาน
ประวัติความ เป็นมา อันช้านาน
ของโบราณ ดึกดำบรรพ์ นั้นเป็นครู

๖
พิพิธภัณฑ ^๖ อันยัง ประโยชน์ยัง
รวมรวมสิ่ง สรรค์สร้าง ให้อยู่
เป็นสมบัติ ของชาติ อาจเรียนรู้
และเชิดชู วัฒนธรรม นำชาติไทย

เรือเอก ช. ขำญใช้จักร์ ร.น. ประพันธ์

ตึกยูน บุญวานิช

และ

พิพิธภัณฑที่เพชรบุรี

ตึกยูน บุญวานิช ซึ่งเป็นที่จัดพิพิธภัณฑที่เพชรบุรี
ตึกนี้สมัยพระเจ้าอยู่หัวพระคุณพระสุวรรณหมุนี (ซิค สุวรรณ-
โชติ) สร้างเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นอาคาร
๒ ชั้น ชั้นล่างมีโถงกว้างเป็นคอนกรีตพื้นปูด้วยกระ-
เบื้อง มีมุขกลาง (โถงว่างปัจจุบันนี้) ชั้นบนเป็น
ไม้ฉันทเป็นไม้คั่นดอก หลังคามุงสังกะสี ใต้เป็นที่
ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม ต่อมาเมื่อเดือน
พฤษภาคม ๒๔๘๑ โรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์ ได้รับ
อนุญาตให้ทั้งเป็นโรงเรียนราษฎร์ พระสุวรรณหมุนี
(ซิค) ในฐานะเจ้าของโรงเรียน ได้ย้ายการสอนพระ
ปริยัติธรรมไปไว้ที่อื่น ปรับปรุงอาคารนี้ต่อเติมให้

กว้างชั้นอีก เป็นอาคารเรียนของโรงเรียนสุวรรณ
รังษฤษฎ์ ให้เด็กได้ใช้เป็นที่พักอาศัยแล้วเรียนต่อไป

ต่อมา พ.ศ. 2494 สมัยพระสุวรรณมุนี (ผัน
สวดโธ) แผนกศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรีได้ขอใช้
ชั้นล่างของอาคารหลังนี้เปิดห้องสมุดประชาชน พ.ศ.
2496 คุณนายพูนทอง บุญวานิช เจ้าของร้านศรีไทย
มีความประสงค์จะสร้างสิ่งอนุสรณ์แก่นายอุ่น บุญวานิช
(สามีผู้ล่วงลับไปแล้ว) ได้บริจาคเงินให้แก่วัดมหาธาตุ
20,000 บาท สมทบทุนร่วมกับงบประมาณของกรม
สามัญศึกษา 25,400 บาท เพื่อสร้างห้องสมุดประชาชน
พระเดชพระคุณพระสุวรรณมุนี (ผัน) ได้รื้ออาคาร
หลังนี้เหลือโครงร่างคอนกรีตชั้นล่างไว้ สร้างหลังคา
ขึ้นมาใหม่ เป็นอาคารชั้นเดียว ผังก่ออิฐถือปูน
เป็นรูปอาคารปัจจุบันนี้ เปิดใช้เป็นห้องสมุดประชาชน
เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2497 ใช้มาจนถึงวันที่ 18
มีนาคม 2514 รวมเวลาเปิดใช้ทั้งสิ้น 20 ปีเศษ

ในปี พ.ศ. 2514 พระครูศรีวิชิรภุชิต (บุญรวม

สีลภูสีโต) เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ พร้อมศิษยานุศิษย์
 ญาติมิตร และท่านที่เคารพนับถือเตรียมจัดงานพระ-
 ราชทานเพลิงศพ พระเทพสุวรรณมุนี อดีตเจ้าอาวาส
 วัดมหาธาตุฯ คุณทรงชัย เจตะบุตร ศึกษาธิการจังหวัด
 เพชรบุรี ได้เสนอความคิดเห็นการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์
 ของวัดมหาธาตุ สืบต่อจากพระเดชพระคุณพระเทพ
 สุวรรณมุนี ที่ได้ริเริ่มไว้ให้เป็นหลักฐาน เพื่อเป็น
 การแสดงผลงานของอดีตเจ้าอาวาสที่ได้สร้างสมของ
 ต่าง ๆ ไว้ เป็นสมบัติของชาติศาสนา ที่อนุชนรุ่น
 หลังจะได้ชม ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี เสนอให้
 ทางวัดจัดตั้งเป็น "พิพิธภัณฑ์เพชรบุรี" พระครู
 ศรีวัชรภักดิ์เห็นชอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี
 จึงได้ย้ายห้องสมุดประชาชนออกจากตึกยูนิ. บุญวานิช
 ไปไว้ ณ ที่ทำการแผนกศึกษาธิการเดิม (ร.ร. เบญจม
 เก้า) พร้อมกับได้เสนอ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี
 แต่งตั้งกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ชั้นชุดหนึ่ง มี
 ท่านเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ เป็นประธาน เมื่อวันที่ ๕

มิถุนายน 2514 ท่านพระครูศรีวิชัยฤทธิ์ในฐานะ
ประธานกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี ได้
ปรับปรุงที่ถ้ำขุน บุษวานิช นี้ สร้างประตูเหล็ก ทึบ
ลูกกรงเหล็กหน้าต่างทั้งหมด ซ่อมเพดาน สร้างห้อง
พักพระอยู่คู่แลรักษา ทึบประดับไฟ ได้รับบริจาคทา
สีใหม่ทั้งหมด จากคุณนายทองพูน บุษวานิช พร้อม
กันนี้ ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ได้บริจาคและบอกบุญ
สร้างตู้เพิ่มเติมอีกหลายใบ กับได้มอบพระเหรียญให้
อีกจำนวนมาก

พิพิธภัณฑ์ของวัดมหาธาตุนี้ สมัยพระเจ้าพรหม
พระสุวรรณมุนี (ชิต) ท่านได้จัดไว้ที่ในวิหารน้อย
หลังที่ตั้งอยู่ระหว่างพระอุโบสถและพระวิหารหลวง มี
ยอดพระปราสาทหัก เศียรพระสมัยต่าง ๆ พระบูชา
เครื่องถ้วยชามจำนวนมาก สมัยสงครามโลกครั้งที่
สองถูกผู้ร้ายจับประตูพิพิธภัณฑ์ ขโมยของไปเสียมาก
เป็นที่น่าเสียดาย ในสมัยพระเจ้าพรหมพระเทพ-
สุวรรณมุนี (ผั่น) ท่านก็ได้จัดหาของเพิ่มเติมอีกมาก

ได้ใส่ตู้ตั้งไว้ในวิหารหลวงบ้าง ที่หลังพระวิหารหลวง
บ้าง ของที่สำคัญและมีค่ามาก ได้เก็บรักษาไว้ที่กุฏิ
ยังไม่เป็นหมวดหมู่ ควรแก่การเข้าชม

ครั้ง^๕นี้ พระครูศรีวิชัยภูษิต ได้จัดสถานที่ตั้งยูน
บุญวานิช มีความมั่นคงพอเก็บรักษาของได้ และ
ได้กุม่าพอใส่ของบ้างแล้ว คณะกรรมการดำเนินงาน
พิพิธภัณฑ์ จึงได้จัดของที่มีอยู่ในวัดมหาธาตุ^๕ และ
ของที่ได้รับมาจากการบริจาคมาตั้งเปิดแสดง เมื่อวันที่
1-3 ธันวาคม 2514 ครั้งหนึ่ง วันขึ้นปีใหม่ มกราคม
2515 ครั้งหนึ่ง และวันงานพระราชทานเพลิงศพพระ
เทพสุวรรณมุนี (ผั่น) วันที่ 9-11 มีนาคม 2515 อีก
ครั้งหนึ่ง นับว่าได้รับความสนใจจากผู้เข้ามาชมเป็น
อย่างมาก ความเป็นมาของที่ตั้งยูน บุญวานิช และ
พิพิธภัณฑ์เพชรบุรีก็มีด้วยประการฉะนี้.

นายบุญมาก กองทรัพย์
เทศมนตรีเทศบาลเมืองเพชรบุรี

หนังสือประกอบการเขียน

1. หังสมุดประชาชน “พิมพ์แจกในวันเปิดห้อง
สมุด” 18 มีนาคม 2497
2. อนุสรณ์ สุวรรณรังษฤษฎ์วิทยาลัย
ปีการศึกษา 2502

คติโลก

ผู้ใดมีอำนาจวาสนา
 ชรรษดาจะหาอะไรก็ย่อมได้
 กำหมัดคือยุดิธรรมจงจำไว้
 ไครหมัดใหญ่ได้เปรียบเรียบเทียวเกลอ
 วิวาท์พระสมุทร์

คติธรรม

ธรรมแลย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม
 พุทธภาษิต

ศก.
Ac
158
0369

06883

ความรู้เรื่องพระพุทธรูป

สมัยทวารวดี

พุทธศตวรรษที่ 11 - 16

พระพุทธรูปสมัยทวารวดี เป็นสมัยแรกที่สร้างในเมืองไทยยุคต้น ยังคงรับมาแบบคุปตะไว้ พระพุทธรูปลักษณะ จีวรติดกับพระวรกาย พระอังกว้าง พระโอษฐ์กว้างและแบะ พระเนตรโปน พุทธลักษณะ ออกจะกระด้างไม่งดงามตามส่วนสัด พระหัตถ์และพระบาทใหญ่

สมัยศรีวิชัย

พุทธศตวรรษที่ 13 - 18

พระพุทธรูปสมัยศรีวิชัย เป็นพระพุทธรูปสมัยที่ 2 รองจากสมัยทวารวดี รุ่นแรกได้รับอิทธิพลศิลปะจากคุปตะ จึงมีความงดงามยิ่ง เป็นศิลปะที่มีลักษณะใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด รุ่นหลังได้รับอิทธิพลศิลปะคุปตะและปาละเสนา จึงทำให้กระด้างขาดความงดงามไปบ้าง พระพุทธรูปลักษณะที่สวยงามที่สุดคือ

พระวรกาย ได้ส่วนศักดิ์ว่าสมัญหวาราวดี พระหัตถ์
และพระบาทไม่เทอะทะ พระเนตรไม่โปน หลัง
พระเนตรไม่อูม พระโอษฐ์ได้ส่วนศักดิ์เป็น ศิลปะที่ใกล้
ธรรมชาติที่สุด

สมัญลพบุรี

พุทธศตวรรษที่ 16 - 20

พุทธรูปสมัญลพบุรี เป็นพระพุทธรูปสมัญที่ 3
รองจากสมัญศรีวิชัย พระพุทธรูปลักษณะที่สำคัญ คือ
พระพักตร์กว้างเป็นสี่เหลี่ยม พระหนูกว้างเป็นสี่
เหลี่ยม พระโอษฐ์กว้างเป็นสี่เหลี่ยม บุคแรกคุดพระเนตรมิ่ง
ทั้ง ลืมพระเนตร หางพระเนตรขน บุคหลังพระ
โอษฐ์อมยิ้ม พระเนตรอยู่ใ ลักษณะครึ่งหลับครึ่ง
ตื่น หัวพระโขนงเชื่อมต่อกัน ลักษณะต่างๆ ไป
พระเกตุมาลาทำเป็นต้อมนูน ไม่มียอดแหลมทำเป็น
ลักษณะคล้ายฝาชีครอบ ทำเป็นรัศมีเกล้าหรือทำเป็น
มงกุฎเทวรูปบ้าง นิยมสร้างเป็นรูปยืนบ้าง ประทาน
อภัย ทรงประดับเครื่องอสังการอย่างพระมหากษัตริย์
คล้ายเทวรูป รัศมีประดับและชายสวมมีลวดลายวิจิตร

สมัยเชียงแสน

พุทธศตวรรษที่ 17 - 21

พระพุทธรูปสมัยเชียงแสน เป็นพระพุทธรูป
สมัยที่ 4 รองจากสมัยลพบุรี กำเนิดขึ้นทางภาค
เหนือของไทย

รุ่นแรก พระพุทธรูปลักษณะที่สำคัญ มีพระ
วรกายอวบอ้วน พระพักตร์กลม พระโอษฐ์เล็ก พระ
หนุเป็นปม พระอุระนูน พระรัศมีเป็นรูปบัวตูมหรือ
ต้อมกลม พระสกลเป็นก้นหอยขมวดใหญ่ ไม่มีไร
พระสกล ชายจีวรและสังฆาฏิสั้น อยู่เหนือพระถันข้าง
ซ้าย จีวรบางแนบเนื้อ พระพุทธรูปสมัยนี้ส่วนใหญ่
ประทับนั่ง เป็นปางคัมภีร์วิชัย หรือขัดสมาธิเพชร

รุ่นหลัง นิยมเรียกว่า “สิ่ง 3” หรือ “เชียง
แสนใหม่” เป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในสมัยนคร
พินธุเชียงใหม่เป็นราชธานีมีอิทธิพลของพระพุทธรูป
สมัยสุโขทัยผสมอยู่มาก พระพักตร์ยาวรีเป็นรูปไข่

พระวรกายสูง และสะอิดสะเอ้งขึ้น พระรัศมีเป็น
เปลว พระสกเส้นเล็กละเอียด ชายสังฆาฏิยาว
หย่อนลงมาจนถึงพระนาภี ฐานนิยมทำเป็นบัวชั้น
เดียว แบบบัวหงาย มีกลีบแหลมและเห็นเกสรเป็น
เม็ด ๆ โคจรอบ

สมมุติโขทัย

พุทธศตวรรษที่ 18 - 20

พระพุทธรูปสมมุติโขทัย เป็นพระพุทธรูปสมมุติ
ที่ 5 รองจากสมมุติเชียงแสน มีพระพุทธรูปลักษณะ
เด่นชัด คือ พระพักตร์เป็นรูปไข่ พระรัศมีเป็น
เปลวเพลิง ไวรพระสกเป็นกันหอยขมวดสูงแหลม ไวร
พระสกขนาดเล็กกว่าสมมุติเชียงแสน พระนาสิก
แหลมงุ้ม ชายสังฆาฏิยาวล้ำพระนาภี มีปลายเป็น
สองแฉกและยื่น แบ่งออกเป็น 4 แบบ

1. แบบวัดตะกวน คือเป็นรุ่นแรก พระพักตร์

แบนกว้าง พระนาสิกสั้น พระนลาฏแคบ มีความ
กระด้าง งามสู้แบบที่ 2 ไม่ได้

2. แบบสุโขทัยบริสุทธิ์ งามกว่ายุคใด ๆ พระ
พักตร์เป็นวงรูปไข่ พระโขนงโค้ง พระนาสิกแหลม
งุ้ม พระโอษฐ์เล็กบาง พระพักตร์ขมอย่างมีความ
สุข เปลือกพระเนตรอมพระอุระผาย พระอังกษา
ใหญ่ บนพระองค์เล็ก หัวพระตันโปน ครองจีวร
แนบเนื้อ พระกรยาวกลม ลักษณะการวางพระกรตุง
วงช้าง นิ้วพระหัตถ์ยาวเรียว เหมือนอย่างมนุษย์
สามัญ มีความยาวไม่เสมอกัน

3. แบบชินราช คล้ายแบบที่ 2 แต่พระพักตร์
ค่อนข้างกลม พระปราง และพระวรกายอวบ เช่น
พระพุทธรูปชินราช พระพุทธรูปชินสีห์ พระศรีศาสดา

4. แบบกำแพงเพชร เป็นยุคปลายสุโขทัยหา
ความงามมิได้เลย มีอิทธิพลของสมัยอยุธยาเข้ามา
ผสมอยู่ฝีมือสร้างหยาบมาก เป็นยุคเสื่อมของการ
สร้างพระพุทธรูปในสมัยสุโขทัย

สมัยอุททอง

พุทธศตวรรษที่ 17 - 20

พระพุทธรูปสมัยอุททอง เป็นพระพุทธรูปสมัยที่ 6 รongจากสมัยสุโขทัย ลักษณะ มีท่าที่เด็ดขาดเข้มแข็ง เป็นที่น่าเกรงขาม พระวรกายสูงชลุค พระพักตร์มีไร พระสกเป็นกรอกรอบวงพระพักตร์ พระหนุบ้าน ชาย สังกฎจักรดพระนากี ฐานเรียบเป็นหน้ากระดาน แอน เว้าเป็นร่อง เป็นพระพุทธรูปที่ได้รับอิทธิพลมาจาก ทวารวดี ลพบุรีและสุโขทัย แบ่งตามสมัยได้สามยุคคือ

ยุคที่ 1 เป็นศิลปะทวารวดีผสมลพบุรี พุทธ- ลักษณะคล้ายทวารวดีรุ่นหลัง

ยุคที่ 2 เป็นศิลปะเน้นหนักในทางลพบุรี พระ พักตร์เป็นสี่เหลี่ยมมีไรพระสก พระโขมงเป็นเส้นตรง และหัวพระโขมงต่อเชื่อมกัน พระโอษฐ์กว้าง สร้าง พุทธศตวรรษที่ 18 - 19

ยุคที่ 3 เป็นศิลปะเน้นหนักทางสุโขทัย พระ พักตร์กลมยาว พระรัศมีเปลวเพลิง

สมัยอยุธยา

พุทธศตวรรษที่ 19 - 24

พระพุทธรูปสมัยอยุธยา เป็นพระพุทธรูปสมัยที่ 7 รองจากสมัยอู่ทอง เป็นศิลปะที่ค้ำยกว่าศิลปะยุคอื่น เป็นยุคแห่งความเสื่อมโทรม ในศิลปะการหล่อ หรือ สร้างพระปฏิมา พุทธลักษณะ มีพระพักตร์และวัศมีตามแบบสุโขทัยลักษณะแข็งกระด้างขาดความนุ่มนวลอ่อนไหว ที่นิยมแพร่หลายก็คือ ทรงเครื่องแบบราชาธิราช มีทั้ง เบว ทรงเครื่องใหญ่ ทรงเครื่องน้อย แบบห้ามญาติ และห้ามสมุทร

สมัยรัตนโกสินทร์

พุทธศตวรรษที่ 23 - 24

พระพุทธรูปสมัยรัตนโกสินทร์ ที่สร้างต่อจากสมัยอยุธยา ยุคต้นแห่งสมัยรัตนโกสินทร์ นิยมสร้างแบบจิ๋ววอกอกและเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่อง ทรงชฎา

แบบมหามงกุฎมีกรองพระศอก ทับทรวง อินทนู ฐาน
พระ นิยมทำเป็นลวดหลั่นหลายชั้น มีลวดลายละเอียด
ยิบ ชั้นบนสุดเป็นบัว มีฉัตรประกอบด้วยทุกชั้น

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

พุทธศตวรรษที่ 24 - 25

เป็นพระพุทธรูปที่เริ่มแก่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้น
มา พุทธลักษณะคล้ายมนุษย์สามัญมากขึ้น เช่น ไม่มี
พระเกตุมาลา และทำจีวรเป็นริ้วอย่างจีวรของจริง

นายบุญมาก กองทรัพย์

รวบรวมจาก

นิทัศน์การ และ อนุสาร ส.พ.ร. ชลบุรี
คราวเข้าประชุมสมาคมพุทธศาสนา
ที่วราษอาณาจักร ครั้งที่ 19
15-19 ธันวาคม 2514 จังหวัดชลบุรี

การดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี (เอนก พยัคฆินทร์) ได้ออกคำสั่งจังหวัดเพชรบุรี ที่ 275/2514 ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2514 ตั้งกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรีขึ้นเป็นปฐมฤกษ์ 9 ท่านด้วยกัน คณะกรรมการชุดนี้ได้ประชุมกันครั้งแรก วันที่ 22 มิถุนายน 2514 ปรึกษาหารือกันเรื่องการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้น ผลของการประชุมครั้งแรก เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุได้ปรับปรุง ตึกยูน บุญวานิช ใส่ประตูลเหล็ก กัดลูกกรงเหล็กหน้าต่างทั้งหมด กรรมการได้หาตุ้มมาได้บ้าง เปิดแสดงครั้งแรก เมื่อวันที่ 1-3 ธันวาคม 2514 การดำเนินงานเป็นไปสมความมุ่งหมาย การประชุมครั้งที่ 2 วันที่ 24 ธันวาคม 2514 ผลของการประชุม ได้เปิดการแสดงพิพิธภัณฑ์อีกวันขึ้นปีใหม่ 2515 และในงานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพสุวรรณมุนี วันที่ 9-11 มีนาคม 2515 งานทุกอย่างดำเนินก้าวหน้าขึ้น การประชุมครั้งแรกของ

ปี 2515 วันที่ 31 มีนาคม 2515 คณะกรรมการ
 ดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี ได้ลงมติกำหนดวัน
 เปิดพิพิธภัณฑ์นี้ ณ วันที่ 13 เมษายน 2515 โดย
 เชิญท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี มาเป็นประธาน
 ในพิธีเปิด และได้ตกลงให้พิมพ์หนังสือเล่มนี้แจก
 เป็นที่ระลึกด้วย มอบให้ นายบุญมาก กองทรัพย์
 กับ คุณสมพันธ์ สุขวงษ์ เป็นผู้จัดทำ โดยกำหนด
 ว่าต้องทำให้ทันและทำให้ดีด้วย จะทำได้อย่างไรเป็น
 เรื่องของผู้จัดทำรับผิดชอบไป ซึ่งท่านผู้ที่ได้รับ
 หนังสือแจกเล่มนี้ ก็คงทราบว่ามิใช่ใครบ่งบ้องบ้าง
 วาระของการประชุมสุดท้าย ได้ลงมติตั้งกรรมการที่
 ปรีक्षाของกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ คือ

1. พระเดชพระคุณพระราชวชิราภรณ์ ๒. พระครู
- พิทักษ์พุทธไสยาสน์ 3. พระครูอาทวชิรธรรม
4. พระครูวชิรภิกขุโสภณ 5. พระครูสุนทรวชิรเวทย์
6. พระครูล้วนวัคคือนอก 7. พ.ศ.ศ. ผ่าน อาจ
- หาญ 8. คุณสุวรรณ บัวเผื่อน 9. คุณมหาหลง

นิมิตสมุทร 10. คุณแตกซ่า แซ่ก้วย (ยี่) ท่านผู้มี
 นามที่กล่าวมานี้ โดยกิติคุณเป็นผู้สนใจ ของเก่า
 พระเครื่อง พระบูชา เมื่อคณะกรรมการดำเนินงาน
 พิพิธภัณฑ์ที่ท่านที่มีนามกักล่าวมาแล้ว มาร่วมให้
 คำปรึกษาหารือ กิจการพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี ก็จะ
 ดำเนินก้าวหน้าต่อไปอีก

การดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี มีความเป็น
 มาแต่เริ่มแรกถึงวันเปิดนี้ เรียกว่าเป็นรูปร่างขั้นพอ
 สมควร การทำพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์วันนี้ คณะกรรมการ
 ดำเนินงานได้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้แจก มีอะไรขาดก
 บกพร่องต้องขอภัยด้วย ส่วนที่ทั้งหลายอันมีจากการ
 เปิดพิพิธภัณฑ์ครั้งนี้ ขอมอบให้แก่ทุกท่านที่ได้มา
 ร่วมงาน และขอประโยชน์อันยิ่งใหญ่จงบังเกิดมีแก่
 ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นที่รักของ
 พวกเรา ตลอดกาลนาน.

คณะกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

พิมพ์ที่ ร.พ. ศรีไทย

เพชรบุรี

นางทองพูน บุญวานิช

ผู้พิมพ์และโฆษณา 2515

ผู้บริจาคเงินและของ ให้ พิพิธภัณฑ์เพชรบุรี

นางประสานสุข ตันติเวชกุล	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๕๐๐ บาท
นางทองใบ วงษ์ประภารัตน์	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๕๐๐ บาท
นายยงยุทธ สุนทรมณี	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๕๐๐ บาท
นายอรุณ ห้าสกุล	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๐๐๐ บาท
ครุฑนักเรียน ร.ร. การช่างเพชรบุรี	บริจาคเงินสร้างตู้	๑.๒๐๐ บาท
วัดมหาธาตุวรวิหาร	บริจาคไม้สร้างตู้ราคาประมาณ	๑.๐๐๐ บาท
นายทรงชัย เจตตะบุตร	บริจาคเงินสร้างตู้	๔๐๐ บาท
บริจาคเหรียญ ๑๔๖ เหรียญ พระเครื่อง ๒๒ องค์	ประมาณราคา	๓.๐๐๐ บาท
นายบุญมาก กอทรพิชัย	บริจาคเงินสร้างตู้	๔๐๐ บาท
น.ส. ภาณี ยี่สาร	บริจาคเงินสร้างตู้	๔๐๐ บาท
น.ส. ทิม วรรณศิริ	บริจาคเงินสร้างตู้	๔๐๐ บาท
นายประสิทธิ์ ทับปิ่นทอง	บริจาคขามของเก่า ๒ ใบ	มูลค่าประมาณ ๒๐๐ บาท
นางทองพูน บุญวานิช	บริจาคสีปรับปรุงพิพิธภัณฑ์	๓.๐๐๐ บาท

